

MUIDERSLOT

Podcastreeks Muiderslot tussen je oren, reeks Kasteel & Collectie

Aflevering #1: Kasteel te koop voor sloop!

(introductie op het Muiderslot, opgenomen in de nok van de Westertoren).

00.00.00-00.00.17

[Er klinkt geluid van voetstappen]

Bjorn: Wat ik zelf altijd wel een bijzonder object vind, is het affiche dat bij ons in de personeelskeuken hangt. Dat is een affiche uit 1825 waarop de sloop aangekondigd wordt van het Muiderslot. Daar wordt aangekondigd: 'Het Muiderslot staat te koop voor afbraak.'

00.00.17- 00.02.22

Voice over Roos: Welkom bij [er klinkt het geluid van een krakende deur die opengaat] Muiderslot tussen je oren.

[Er klinkt het geluid van een deur die dicht en op slot gaat]

Roos: Ik ben Roos, historicus bij Goeie ouwe koeien. En in deze podcast neem ik jou en je oren mee door de geschiedenis van het Muiderslot. En dat doe ik niet alleen. Ik ga het kasteel bezoeken met heel veel verschillende mensen, die bijzondere verhalen in en om het kasteel kunnen vertellen. Zo is er een aflevering met een kok, maar ook met een historisch pornologe. Met een blinde, en met een hotelconciërge. Een gemixt gezelschap dus waarmee ik op het Muiderslot afspreek.

[Er klinkt het geluid van een deur die open en dicht gaat].

Voice over Roos: Zelf ben ik al vaak in Muiden geweest, vlakbij Amsterdam, waar het Muiderslot ligt. Tijdens mijn studententijd werkte ik hier als rondleider en nam bezoekers mee door het kasteel. En als je dat doet, dan word je een beetje verliefd op de plek. Althans, dat was bij mij het geval. En ik kom hier dan ook nog steeds heel graag. Helemaal als de zon schijnt, op de fiets vanuit Amsterdam, picknick mee, borrel mee, dwalen door het kasteel en daarna nog even naar de pruimenboomgaard. Het gezegde: 'tot in de pruimentijd', vindt dan ook niet voor niets zijn oorsprong op deze plek. Maar, dit keer geen picknickmand. Maar een microfoon in mijn hand. We zijn hier namelijk om een podcast op te nemen om onontdekte verhalen van het Muiderslot te vertellen.

We starten helemaal bovenin, en daarna dalen we af. We bezoeken de slotkeuken, de slaapkamer, de eetkamer, en de prinsenkamer. Iedere ruimte komt in een andere aflevering aan bod. Want, er is heel veel te vertellen.

Maar, voordat ik jullie meeneem is het goed om te beginnen met een introductie op het kasteel. Hoe was het als ridder of jonkvrouw, hoe echt is alles wat hier staat? Om antwoord te krijgen op deze vragen is Bjorn Storm aangeschoven. Hij is historicus, en publieksmedewerker bij het Muiderslot en volgens mij is er niets dat hij niet weet over de geschiedenis van deze plek.

00.02.22 - 00.02.33

[Er klinken geluiden van pratende mensen, hierna klinkt kort muziek]

00.02.33 - 00.05.21 FLORIS V EN TOL BETALEN

Roos: Wanneer is het Muiderslot eigenlijk gebouwd?

Bjorn: Ja het Muiderslot is gebouwd omstreeks 1285. We weten eigenlijk niet helemaal exact wanneer ze begonnen zijn of wanneer ze klaar waren. Maar op een gegeven moment dook gewoon een bron op waarin staat 'er is een kasteel in Muiden', dus dan weten we 'dan moet het er zijn', dus omstreeks 1285 gebouwd.

Roos: En in wat voor tijd was dat?

Bjorn: Ja we zitten dan echt nog midden in de middeleeuwen, dus Nederland zoals we dat nu kennen bestond nog helemaal niet. Het was eigenlijk een lappendeken van verschillende staatjes die allemaal ja geregeerd werden door graven en door hertogen.

Roos: En wie gaf dan de opdracht voor de bouw?

Bjorn: Dat was ook een graaf, Floris de Vijfde.

Roos: En hij was graaf van...

Bjorn: Van Holland en van Zeeland. Dus dat waren eigenlijk de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland nu. De grenzen zijn natuurlijk wel iets veranderd, maar grofweg was dat het gebied dat hij beheerste.

Roos: Best een groot gebied waar hij baas over was!

Bjorn: Ja, een belangrijk man in die tijd, absoluut.

Roos: En hij dacht: ik wil een kasteel?

Bjorn: Ja, hij wilde een kasteel, niet voor niks want het gebied waar we nu zijn hier op het Muiderslot dat was pas net in zijn eigendom. Dus dat hoorde eerst helemaal niet bij zijn graafschap en hoorde niet bij Holland...

Roos: Dat had hij veroverd?

Bjorn: Ja precies. En om zijn macht hier te behouden heeft hij toen op deze plek het kasteel neergezet. Het was eigenlijk een soort van grensgebied, dus een hele strategische locatie, ook door het water natuurlijk.

Roos: Want leg eens uit, hoe zat dat met die strategische plek?

Bjorn: Ja, we zitten vlak bij het water, nog steeds, maar bij het rustige IJmeer. Toen nog bij de Zuiderzee dus echt een woeste zee in het hart van Nederland. Hier kwamen schepen de rivier op varen, de rivier de Vecht. Die schepen konden dan richting Utrecht varen en Utrecht hoorde niet bij het graafschap Holland. Utrecht was een soort van de aartsvijand kan je wel zeggen van graaf Floris. Dus het was een hele strategische plek want vanaf het slot kon Floris kijken wel schepen er wel en welke schepen er niet naar Utrecht konden doorvaren, en hij vroeg ook geld. Het was ook een soort van tolhuis eigenlijk. Hij heeft waarschijnlijk een kabel gehad die over de Vecht heen hing en schepen konden pas doorvaren als ze tol hadden betaald.

Roos: Dus iedereen die hierlangs kwam die werd eigenlijk door Floris de Vijfde gecheckt...

Bjorn: Ja, ja. Iedereen moest tol betalen en hij kon precies controleren wie er wel en wie er niet door zou varen naar Utrecht, naar de grote vijand eigenlijk.

Roos: Slimme plek...

Bjorn: Ja, absoluut. Goed over nagedacht.

Roos: En hij zag dus ook de vijand van heel ver al aankomen hier vanuit de torens?

Bjorn: Ja, hij had perfect uitzicht hier op de omgeving, ja.

Roos: [Er klinkt gelach] Ik ben echt benieuwd hoe dat dan gegaan zou zijn, hoe ze dan zo echt zijn gaan rondlopen ofzo of op een paard geen idee, en dan denken van: 'nou deze plek, dit wordt het'.

Bjorn: [Er klinkt gelach] Ja, ja, zo bij zo'n rivier is natuurlijk altijd ideaal; heel veel kastelen staan ergens langs een rivier.

Roos: Ja, wel een logische plek.

Bjorn: Ja.

00.05.21 - 00.08.33 VELDSLAGEN

Roos: Maar een echt middeleeuws kasteel dus, ik denk dat veel mensen toch wel een typisch beeld hebben van de ridders die hier geweest moeten zijn. Dat is denk ik vooral bepaald door films die over die tijd zijn gemaakt. Werd er in die tijd eigenlijk veel gevochten hier zoals we in die films zien?

Bjorn: Uhm ja films die geven vaak wel een heel gewelddadig beeld van de middeleeuwen. Nou was het ook niet een hele vredige tijd natuurlijk, maar ik denk wel dat films een iets te gewelddadig beeld geven van de middeleeuwen. We hebben hier op het Muider slot bijvoorbeeld een schilderij hangen waarop je een veldslag ziet, dat hangt bij ons in de Wapenzaal, dat is de slag van Lekkerbeetje omdat de bijnaam van die legerluitenant Lekkerbeetje was. Dat komt waarschijnlijk van lekkerbek, dus schijnbaar hield hij nogal van veel of lekker eten. En op dat schilderij lijkt het een en al chaos en dat iedereen elkaar maar de hersens in sloeg als ze dat nodig achtten, maar het leuke is dat we van deze veldslag ook de briefwisselingen hebben tussen beide legerleiders, tussen beide

kanten. En dan zie je dat zij van tevoren allerlei afspraken maken. Over de locatie bijvoorbeeld, maar ook over de tijd dat ze elkaar daar gaan treffen...

Roos: Dus ze spreken af van: 'dan en dan...'

Bjorn: Ja, op die en die plek. Ja, ja. Zelfs met hoeveel mensen ze komen. In dit geval was het 20 tegen 20 ridders te paard, wel zo eerlijk. En zelfs ook de kleding spreken ze af, dus die ene stelt nog voor van: 'Nou, laten we in hemd' en daar bedoelde hij waarschijnlijk zo'n maliënkolder mee, zo'n pak met ijzeren ringetjes aan elkaar gevlochten. En dan zei die ander: 'Nou, dat vind ik niet zo'n goed plan, laten we gewoon in compleet harnas komen'. Dat doen ze dan uiteindelijk ook. Dat spreken ze echt allemaal van tevoren af, ze schrijven er brieven over naar elkaar en dat kwam wel vaker voor, dit soort tweestrijden zeg maar, die dus van tevoren echt afgesproken waren. Dat was gebruikelijk in de middeleeuwen.

Roos: Maar juist dat hele verrassingseffect... Ja, het is natuurlijk ook dan misschien om die film spannend te maken, dat zat er dus helemaal niet bij?

Bjorn: Nee, nou ja, soms natuurlijk wel, maar dat was zeker niet zo gebruikelijk als we denken.

Roos: En je spreekt dan iets af, kon je daar dan ook echt niet van afwijken of deden ze dat soms stiekem wel?

Bjorn: Ja het lijkt natuurlijk heel verleidelijk als je dan met 20 man afspreekt en dan zegt: nou, dan kom ik lekker met 50 want dan win ik sowieso.

Roos: Ja ik zet er toch nog een paar even achter neer...

Bjorn: Ja, nou het schijnt dus dat dat tijdens die slag toevallig wel gebeurd is maar dan 21, dus dat is nog te overzien. Maar, over het algemeen, in die tijd was eer zo belangrijk, dat dat niet zoveel voorkwam. Hè, zou je met 50 mensen komen bij wijze van spreken, en je zou dan winnen, dan zou je eigenlijk natuurlijk niet echt winnen... Dan was je eigenlijk alsnog de loser van de veldslag. Eer was zo belangrijk dat dat niet echt voorkwam en ook op christelijke feestdagen bijvoorbeeld, dan zouden ze niet gaan vechten, of op zondagen... dat deed men niet.

Roos: Maar eigenlijk waren er toch echt een soort 'oorlogsregels' bijna ofzo, of...

Bjorn: Ja, zo zou je het kunnen zien. Er was natuurlijk niet echt een oorlogsrecht zoals we dat nu kennen, maar niet vechten op zondag kun je wel zien als een soort ongeschreven oorlogsregel.

Roos: Ja, ongeschreven regels inderdaad. [Er klinkt gelach] Wat vredig eigenlijk!

Bjorn: Ja, heel anders dan je zou verwachten denk ik als je aan de middeleeuwen denkt.

00.08.33 - 00.10.29 STRAFFEN

Roos: Ja, maar ja, als je dan toch in zo'n slag zat en je werd door de vijand gevangengenomen, dan wilde je hier volgens mij liever niet terecht komen, in de kerker hier beneden...

Bjorn: Nee, de kerker van het Muiderslot is niet echt een aangename plek. Het is onwijs donker, er komt echt geen daglicht binnen, het is klein, het is in de kelder dus het is echt een vochtige plek en eruit komen dat is praktisch onmogelijk.

Roos: Kun je iets vertellen over hoe dat dan ging, als je hier dan gevangen werd gezet, wat voor straffen kreeg je dan in die kerker?

Bjorn: Nou gelukkig zat je eigenlijk nooit lang in de kerker. Wij kennen gevangenisstraffen nu echt als straf op zich, iemand krijgt als gevangenisstraf 10 jaar bijvoorbeeld, maar dat deden ze toen eigenlijk niet. Dus je kwam tijdelijk in de kerker en dan kreeg je een tijdelijk straf, en daar ging je wachten tot je de echte straf kreeg van een soort van rechter. Het was gewoon tijdelijke opsluiting. En die echte straf was eigenlijk nooit een gevangenisstraf maar heel vaak boetes. Dat kwam vaak voor. Soms ook wel lijfstraffen en doodstraffen, maar ook dat is iets dat we in films heel vaak zien maar eigenlijk gebeurde dat niet zo heel vaak. Soms wel, als een soort van afschrikwekkend voorbeeld. Dat staat ook wel in een soort van recht boeken uit die tijd opgeschreven, maar dat waren echt maximum straffen die in uitzonderlijk zware situaties werden gegeven.

Roos: Oja, dat valt ook wel weer mee, wat saai! [Er klinkt gelach] Ik had op wat meer sappige dingen gehoopt.

Bjorn: Maar ja, het was wel ook praktisch. Als je kasteelheer bent, wat moet je met zo'n man of vrouw in je kerker. Dat is eigenlijk alleen maar heel onhandig als je die mensen gaat opsluiten.

Roos: Ja, alleen maar lastig.

Bjorn: En als je ze een boete geeft, dan heb je er zelf ook nog wat aan. Of verbanning kwam voor. En wat men ook wel eens deed was ze verplicht op bedevaart sturen. Hartstikke praktisch want iemand is waarschijnlijk behoorlijke tijd weg. Reizen duurde lang, dus je was eigenlijk voorlopig van het probleem af, hij kon niet opnieuw gaan stelen of een andere misdaad begaan en het was ook nog goed voor het geloof, dus win-win situatie.

Roos: Slim waren ze toen!

Bjorn: Absoluut, heel praktisch!

Roos: Ja!

00:10:29 - 00:12:27 BEWONERS NA FLORIS DE VIJFDE

Roos: Hé, en wie hebben er na Floris de Vijfde... want hij heeft dus het kasteel laten bouwen, wie hebben er daarna gewoond hier?

Bjorn: Ja, hij heeft kasteel laten bouwen. Hij heeft er zelf niet echt gewoond, hij reisde eigenlijk veelal rond tussen de verschillende kastelen die hij had om de boel te kunnen besturen. Hij kon natuurlijk niet bellen of e-mailen hoe het gaat dus hij moest rondreizen tussen de kastelen om zijn gebied te besturen. En daarna woonden d'r vooral een soort van slotbewaarders op het kasteel.

Roos: En hoe werd je dat?

Bjorn: Ja, dan was eigenlijk een soort van ambtenaar en dan in naam van een graaf moest je hier het Muiderslot beheren en ervoor zorgen dat het bestuur in het omliggende gebied naar wens ging, in naam van de graaf.

Roos: Lekker baantje, denk ik.

Bjorn: Ja! En dan woonde je hier op het kasteel.

Roos: En dan met je gezin hier en...

Bjorn: Ja, en soms, het wisselt een beetje per tijd natuurlijk, soms had ie dan een paar man, 4 of 5, soldaten gelegerd voor zekerheid eigenlijk en dan moest je de boel onder controle houden.

Roos: En in de 17^e eeuw, toen woonde hier de bekende schrijver en dichter P.C. Hooft. Waarom mocht hij hier wonen? Was hij ook zo'n slotbewaarder?

Bjorn: Ja, ja, dat klopt. Hij was eigenlijk ook zo'n hoge ambtenaar. Hij was verantwoordelijk ook voor het bestuur hier in de directe omgeving en ook voor de rechtspraak en bij die functie hoorde dit echt als een soort van ambtswoning. Had je die functie, dan kwam je op het Muiderslot wonen. Sommigen die wilden dat niet dus die stelden dan zelf weer iemand anders aan die hier ging wonen en voor hen de taken ging waarnemen...

Roos: Want had het Muiderslot toen ook nog een verdedigende functie of was dat al weg?

Bjorn: Het had opzich wel een verdedigende functie, maar het kasteel an sich niet. Want we hebben in die tijd al kanonnen en dergelijke dus door die dikke muren kan je al heen schieten. Die zijn hun waarde een klein beetje verloren. Maar er zijn wel aarden wallen en dergelijke; het is eigenlijk een soort van vesting idee geworden. Het heeft zeker ook in de tijd van Hooft een verdedigende functie.

Roos: Toch nog wel.

Bjorn: Ja, wel in mindere mate, maar zeker nog.

00:12:27 - 00:13:30 PC HOOFT ALS PERSOON

Roos: Ja, nou ja, ik denk dat iedereen Hooft in ieder geval nog van de P.C. Hooftstraat wel kent. Dus we kennen zijn naam, maar wat was dat voor man?

Bjorn: Ja, we kennen hem met name helemaal niet van wat hij hier was als ambtenaar, maar natuurlijk van zijn gedichten en zijn toneelstukken, want hij was schrijver en dichter. Hij was iemand die onwijs veel van cultuur hield, van kunst hield, hij nodigde ook andere schrijvers en dichters hier op het Muiderslot uit. Hij zat hier natuurlijk wel een beetje eenzaam. Muiden was niet zo groot en reizen was lastig. Amsterdam is voor ons vlakbij Muiden nu, maar in die tijd was dat helemaal niet en zo en was het een opgave om die afstand te reizen. En Amsterdam was wel een beetje de stad waar het gebeurde in de 17^e eeuw, waar schrijvers en dichters zaten. Dus hij nodigde hen vaak uit om hier op het Muiderslot te komen om dan gedichten uit te wisselen en muziek te maken, te dineren, dat soort dingen.

Roos: Mooi om zo'n uitnodiging te krijgen als je in Amsterdam zit, lekker even de stad uit.

Bjorn: Ja, je kon je hier naar het Muiderslot komen. Aan de andere kant was het natuurlijk al wel een oud gebouw hier ook in die tijd: het was toen al vier eeuwen oud. Dat dan weer wel.

00:13:30 - 00:14:34 DE PERIODE NA DE 17^e EEUW

Roos: Hoe ging het dan na de 17^e eeuw verder met het kasteel? Wie hebben hier toen gezeten?

Bjorn: Ja, toen hebben er nog een paar van die slotbewaarders gewoond, tot in de 18e eeuw, toen hield dat op. Dan raakt het kasteel eigenlijk in verval, het krijgt nog een paar functies. Het is even een munitiedepot geweest, het is zelfs heel kort een staatsgevangenis geweest.

Roos: Oké, en Napoleon heeft er ook nog gezeten toch? In de Franse tijd?

Bjorn: In de Franse Tijd was dit een munitiedepot.

Roos: O ja.

Bjorn: Ja, maar in de tijd van Napoleon is het niet zo goed onderhouden. Het stond echt op instorten eigenlijk. Ze hebben hier munitie neergelegd, maar dat was het ook. Het was eigenlijk al onbewoonbaar geworden. Zo onbewoonbaar, en zo vervallen, dat het in 1825 zelfs te koop werd aangeboden voor sloop. Dat ging gelukkig uiteindelijk niet door, door protesten en dan wordt het, het duurt nog wel even, maar uiteindelijk na veel gedoe een Rijksmuseum en wordt het helemaal gerestaureerd, en dat zijn we natuurlijk tot op de dag van vandaag nog.

Roos: Laten we het daar zo verder over hebben, over hoe dat gaat en wat er allemaal aan veranderd is.

00:14:34 - 00:16:01 ROOS VERTELD OVER DE BAKKER VAN EEKLO

[Er klinkt een kort intro muziekje]

Roos: Ik vind het lastig voor te stellen hoe vervallen het Muiderslot ooit is geweest, als je ziet hoe het er nu bij staat. Maar, het is dan ook al bijna 150 jaar een Rijksmuseum. En daar hoort een collectie bij. Van wapens en harnassen tot meubelstukken, en van historische planten in de tuin tot tekeningen en schilderijen. Mijn lievelingsobject uit de collectie, is een klein 16^e-eeuws schilderijtje, van 30 bij 40 centimeter, waarop je de bakker van Eeklo aan het werk ziet. Het leuke aan schilderijen, vind ik eigenlijk niet de schilderijen zelf, maar de verhalen die erachter schuilgaan. Al is dit werk ook wel aardig om even te bekijken. Zoek maar eens op www.muiderslot.nl naar de Bakker van Eeklo, dubbel E, K, L, O. Dat is een klein West-Vlaams plaatsje. Volgens de legende bevond zich daar een bakker, die hoofden kon her-bakken. Het hoofd werd van de romp afgehaald en tijdelijk vervangen door een kool, die symbool staat voor de groeikracht en nieuw leven. Het echte hoofd werd vervolgens in de oven opnieuw gebakken. En dat, ging niet altijd goed.

[Er klinkt het geluid van een piepje van de oven]

Roos: Want lag je hoofd te lang in de oven, dan werd de eigenaar een heethoofd. Lag je er te kort, dan kwam je er als halvegare uit. En ging alles mis, dan hield je alleen een misbaksel over. De moraal van het verhaal: wees maar tevreden met je uiterlijk. Het schilderijtje is dus eigenlijk een waarschuwing tegen de valkuilen van ijdelheid. Het zal maar aan je muur hangen...

00:16:01 - 00:18:04 AANLOOP NAAR DE RESTAURATIE VAN HET MUIDERSLOT

Roos: Maar van een vervallen kasteel tot het museum dat het nu is, dat is nogal een stap! Wie heeft dat mogelijk gemaakt?

Bjorn: Ja, dat is eigenlijk best wel opvallend hoe dat gaat, want dat wordt dus te koop aangeboden voor sloop, en dan komt er veel protest. Het protest is niet omdat het een oud middeleeuws kasteel is waarvan men vindt dat men het moet bewaren, maar het protest komt eigenlijk met name van mensen die geïnteresseerd zijn in literatuur en groot fan zijn van P.C. Hooft, de man die hier gewoond heeft, de bekende schrijver en dichter. En dat is eigenlijk de reden dat het bewaard wordt. Niet omdat het een oud kasteel is, maar omdat het het huis en werkplek is geweest van P.C. Hooft, die eigenlijk uitgroeit in de 19^e eeuw tot een soort van volksheld zou je wel kunnen zeggen, dichter des vaderlands. En dan is het Muiderslot een soort van monument voor hem, dat het in ieder geval bewaard blijft.

Roos: Het moet in ere hersteld worden eigenlijk?

Bjorn: Ja, precies.

Roos: Dus om het huis van P.C. Hooft te redden was er protest?

Bjorn: Ja, dat was een van de belangrijkste redenen eigenlijk. Je ziet ook dat het protest met name komt van mensen die echt geïnteresseerd zijn in literatuur en toneelstukken. Uit die hoek komt protest van: 'je mag dit niet slopen'.

Roos: Maar hoe moet ik me dat voor me zien? Ik denk niet dat ze hier om het kasteel heen stonden te protesteren...?

Bjorn: Nee, dat was meer in de vorm van brieven en in kranten en dat soort dingen.

Roos: Ja, en daar wordt naar geluisterd?

Bjorn: Daar is uiteindelijk naar geluisterd ja! De koning heeft uiteindelijk besloten om het niet te slopen.

Roos: O ja. En dan heeft de koning de opdracht gegeven om het te gaan restaureren?

Bjorn: Ja, dat duurt nog heel erg lang. Dus daar zit vrij veel tijd tussen. Dat komt pas later, want het wordt dan bewaard maar dan gebeurt er nog steeds heel lang niets. Pas later in de 19^e eeuw komt er daadwerkelijk geld vrij om het te restaureren. We moeten ons wel echt voorstellen dat het in die tijd nog helemaal niet zo vanzelfsprekend was dat je monumenten hebt. Tegenwoordig zijn we natuurlijk omringd door monumenten en musea, maar in die tijd was het heel nieuw. Dat werd echt nog ontdekt zou je kunnen zeggen. En het duurt best wel lang voordat er bij het Muiderslot daadwerkelijk wat ging gebeuren en dat er genoeg geld was om het te restaureren want het was een ongelooflijk grote uitgave.

00:18:04 - 00:20:58 RESTAURATIE MUIDERSLOT: ZIJN DE MEUBELS ECHT?

Roos: Toen was het dus zo vervallen, en naar welke tijd gingen ze het dan restaureren? Naar het middeleeuwse kasteel of juist naar de tijd van P.C. Hooft, de 17^e eeuw?

Bjorn: Ja, dat is wel interessant. Wat ze dan doen is een combinatie maken. Grofweg gaan ze het van buiten restaureren als een middeleeuws kasteel, en van binnen als een 17^e-eeuws kasteel, dus van binnen als kasteel van P.C. Hooft. Dat kan, maar dat is natuurlijk wel echt een bewuste keuze, en je komt in de knoei met ramen, want die zie je binnen en buiten. En in de middeleeuwen was er geen glas en waren zwakke plekken in de verdediging. Ze waren heel klein en zo beperkt mogelijk. In de 17^e eeuw, ja voor Hooft was dit een werkplek en ook zijn huis, dus hij wilde grote ramen, lekker daglicht naar binnen...

Roos: Maar waarom denk je dan dat ze hiervoor hebben gekozen?

Bjorn: Ja, dat zit er ook wel weer heel erg in dat Hooft zo belangrijk werd gevonden. Dat was echt een soort van nationale held. Dat werd heel erg geromantiseerd. Dus dat vond men heel erg belangrijk. En de middeleeuwse kant vond men ook belangrijk, omdat Graaf Floris, de man die het kasteel gebouwd heeft, die werd als een soort van, niet als een bloedverwant, maar wel als een geestelijke voorvader gezien van de Nederlandse staat. Dus dat graafschap Holland was een soort van voorloper van de Nederlandse staat waar de 19^e eeuw tamelijk trots op was. Men zocht naar een soort van ankerpunten waar iedereen trots op kon zijn, zoals Hooft, zoals een Floris de Vijfde, allerlei grote verhalen.

Roos: Eigenlijk heel nationalistisch.

Bjorn: Heel nationalistisch. Ja, absoluut. En daardoor hebben ze ook die keuze gemaakt, voor een middeleeuws kasteel van buiten en een 17^e-eeuws kasteel vanbinnen.

Roos: En het interieur dat daar dan staat en wat er nu nog staat, hoe echt is dat dan?

Bjorn: Ja, het interieur dat er nu staat is origineel 17^e-eeuws, maar het is niet van Hooft.

Roos: Nee, maar hebben ze dat daar toen neergezet met die restauratie in de 19e-eeuw of is er daarna weer van alles veranderd?

Bjorn: Het komt grotendeels ongeveer uit die tijd. Het meeste is net iets later, uit 1913. Omdat dit dus een ambtswoning was, neemt iedereen steeds zijn eigen meubels weer mee. Het is niet één familie die hier woont. Dus na Hooft komt hier iemand anders te wonen, weer met eigen spulletjes, dus er was niets meer van Hooft hier op het kasteel.

Roos: Nee dus niet dat je in een gemeubileerd kasteel kwam wonen.

Bjorn: Nee, nee, nee, dat was er allemaal helemaal niet. Dus ook in de 19e eeuw was dat allemaal verdwenen en het was vervallen en er was eigenlijk niets aan meubels dat hier echt gestaan heeft. In 1913 werd er een hele grote tentoonstelling georganiseerd...

Roos: Hierzo?

Bjorn: Ja, hier op het Muiderslot. En toen hebben allerlei particulieren, met name uit Amsterdam die nog 17^e-eeuwse meubels hadden, hebben ze in bruikleen gegeven aan het Muiderslot. Veel daarvan is later bij het Muiderslot gebleven. Dat hebben ze eigenlijk geschonken aan Rijksmuseum Muiderslot. En een overgroot gedeelte daarvan is nog steeds

een belangrijk deel van de collectie en van het interieur dat nu nog steeds in het Muiderslot te zien is. Dus echt 17^e-eeuws, maar het komt niet van het kasteel.

Roos: Nee, dus P.C. Hooft heeft niet op deze stoelen gezeten [Er klinkt gelach]

Bjorn: [Er klinkt gelach] Nee, hij heeft niet op deze stoelen gezeten, hij heeft niet aan de tafels gedineerd, nee.

Roos: Ah, dat is toch wel jammer.

Bjorn: Ja dat haalt een klein beetje romantiek altijd toch weer weg ja.

00:20:58 - 00:23:06 HERKOMST VAN DE MEUBELS

Roos: En dus een groot deel van de meubels en schilderijen komt uit de 17^e eeuw, weten we iets of die destijds eerlijk zijn verkregen? Dat is de laatste tijd natuurlijk nogal actueel.

Bjorn: Ja, het merendeel op zich wel. Het waren natuurlijk niet de gemiddelde burgers van Amsterdam die dat nog op zolder hadden staan. Het waren allemaal rijke figuren die dat hadden, echt meer de elite. Ja, hoe zij daaraan komen dat is eigenlijk niet meer te achterhalen. Geen idee. Dus wat daarachter zit kan je eigenlijk haast niet meer weten. En zij hebben het geschonken aan het Muiderslot. Dus op die manier is het hier eerlijk gekomen. Maar het verhaal daarvoor is eigenlijk niet meer te achterhalen.

Roos: Nee hoe die meubels gemaakt zijn ofzo...

Bjorn: Nee precies daar kunnen natuurlijk nog allerlei verhalen achter zitten die je haast niet kent en die ook heel moeilijk te ontdekken en te ontrafelen zijn waar dat dan vandaan kwam en van welk geld zij dat ooit gekocht hebben in de 17^e eeuw.

Roos: Ja dat is het inderdaad, dat zit er ook nog achter, van welk geld kwam dat dan? Want je kan aan de materialen denk ik wel zien en een beetje schatten waar het dan vandaan kwam, misschien uit welk werelddeel...

Bjorn: Ja, er zijn natuurlijk allerlei kasten van houtsoorten gemaakt die geïmporteerd moeten zijn van buiten Europa. Dus dan is er een grote kans dat daar allerlei linkjes zijn met kolonialisme, wat in de 17^e eeuw gewoon onwijs groot was. Daar kan je bijna niet onderuit komen in de 17^e eeuw, helemaal niet in die elitekringen. Dus in die zin, kan dat zomaar zo geweest zijn.

Roos: En doen jullie nu nog steeds onderzoek naar waar dat interieur vandaan kwam?

Bjorn: Ja, zeker. Daar wordt zeker onderzoek naar gedaan. Ook specifiek naar die restauratietijd: welke keuze maken ze nou. In die tijd was dat iets waar heel veel discussie over was, want ja, je hebt een kasteel maar wat moet je er eigenlijk mee? Hoe ga je het inrichten? Ga je nieuwe meubels maken? Ga je oude meubels ergens vandaan halen? Het zijn allemaal keuzes waar ook in die tijd, ja, over gediscussieerd werd wat nou de juiste manier was om dat te doen. Het was ook nieuw in die tijd om dat überhaupt te doen.

Roos: Dus daar is wel echt over gepraat? Niet dat gewoon iemand dacht: 'Nou, die 17^e eeuw vind ik wel leuk, we richten het zo in.'

Bjorn: Nee, daar werd echt over gediscussieerd. En daar wordt momenteel ook wel onderzoek naar gedaan, welke keuzes dan gemaakt zijn en waarom.

Roos: Ja, wat daarachter zit...

Bjorn: Ja.

00:23:06 - 00:25:31 AUTHENTICITEIT

Roos: En dat kasteel is dus meer dan 700 jaar oud, maar wat er staat komt niet uit die tijd. In hoeverre kunnen we dan zeggen dat het een echt middeleeuws kasteel is?

Bjorn: Ja, dat is natuurlijk onwijs lastig, want het kasteel staat hier al 700 jaar op deze plek. Maar die is ook al 700 jaar lang verbouwd en aangepast en er is vast ook wel eens een brandje geweest en gerestaureerd en opgeknapt. Al die bewoners die passen het natuurlijk ook weer aan naar hun eigen tijd en naar hun eigen wensen. Iemand in de 17^e eeuw die gaat niet wonen zoals ze 400 jaar geleden leefden, die gaat het weer aanpassen naar zijn eigen tijd. Dus er is onwijs veel veranderd. Dus je zou kunnen zeggen: er is 700 jaar geschiedenis op het Muiderslot. Er zijn allemaal lagen door elkaar heen die je hier kan zien. Maar lang niet alles is 700 jaar oud. Sterker nog, er is stiekem bijna niets echt 700 jaar oud.

Roos: Maar nu het natuurlijk een museum is, dan wil je graag laten zien hoe het vroeger was. Maar als je hier in de 18^e eeuw woonde, dan wilde je het vooral zo comfortabel mogelijk maken.

Bjorn: Ja, precies! Het is natuurlijk nooit bedoeld als museum hier.

Roos: Nee, dan heb je niets aan zo'n 13^e-eeuwse inrichting.

Bjorn: Nee, dat staat dan vaak alleen maar in de weg, het is oncomfortabel...

Roos: Maar het is wel een interessante kwestie, want ja hoe echt alles of authentiek alles is. Bijvoorbeeld, als je een schilderij restaureert, wanneer is dat dan nog authentiek? Hoe zie jij dat?

Bjorn: Ja, dat is een hele interessante vraag. Want dat is heel erg complex. Als je een schilderij hebt en je doet nooit iets, dan is het op een gegeven moment weg. Dan zie je niet meer hoe het geweest is. En dan kan je je afvragen: is dat nou authentiek? Eigenlijk ook niet, want dan zie je niet hoe het geweest is. En ook bij een kasteel. Als wij hier niets aan zouden doen, dan heb je natuurlijk in verloop van tijd een ruïne. En ook die ruïne is in verloop van tijd verdwenen. Dus je moet iets doen. Je moet iets doen om het te bewaren. Maar alle ingrepen die je doet maken het ook een klein beetje minder authentiek, maar het is noodzakelijk.

Roos: Ja dat is ook heel lastig aan te wijzen.

Bjorn: Ja, het is onwijs lastig. Net zoals met die meubels wat we net zeiden, die zijn 17^e-eeuws maar ze hebben niet hier gestaan. Ze staan niet op de authentieke locatie zou je kunnen zeggen. Het heeft heel veel lagen.

Roos: Maar het geeft wel die sfeer van die tijd.

Bjorn: Ja, precies. En het had wel hier kunnen staan natuurlijk. Het stond in een soortgelijk gebouw en in een soortgelijke context heeft het wel gefunctioneerd. Maar het heeft dus heel veel lagen en het is eigenlijk heel complex. Echte complete authenticiteit bestaat eigenlijk niet. Dat is haast onmogelijk.

00:25:31 - 00:27:26 HET LIEVELINGSOBJECT VAN BJORN

Roos: Ja. Hé, laten we afsluiten met jouw lievelingsobject hier. Want die heb jij vast.

Bjorn: Ja, absoluut. Er zijn natuurlijk onwijs veel mooie objecten, maar wat ik zelf altijd wel een bijzonder object vind is het affiche dat bij ons in de personeelskeuken hangt. Niemand van het bezoek kan dat zien, en dat is een affiche uit 1825 waarop de sloop aangekondigd wordt van het Muiderslot. Daar wordt aangekondigd van: 'het Muiderslot staat te koop voor afbraak'. En dat vind ik dus altijd wel iets heel bijzonders omdat dat dus laat zien hoe snel onze ideeën daarover kunnen veranderen. Nu is het ondenkbaar dat er affiches in Muiden hangen met: 'jongens, het Muiderslot te koop voor sloop'. Dat zou iedereen belachelijk vinden eigenlijk. En in die tijd is dat toch gebeurd. Dus dat vind ik altijd wel bijzonder en ook een mooi besefmomentje natuurlijk dat je als Muiderslot ook als belangrijke taak hebt om mensen te enthousiasmeren en om te laten zien hoe interessant geschiedenis kan zijn en hoeveel je daaraan kan hebben en om mensen daarover nieuwsgierig te maken.

Roos: Nou dat kan jij zeker! [Er klinkt gelach]

Bjorn: Gelukkig, gelukkig!

Roos: Nou, dankjewel!

Bjorn: Dat is hiervoor natuurlijk de perfecte plek.

Roos: Ja.

Voice over Roos: Dit was 'Muiderslot tussen je oren', een podcast van Rijksmuseum Muiderslot. Geproduceerd door Goeie Ouwe Koeien en mede mogelijk gemaakt door Stichting de Commissie. De soundscapes zijn gemaakt door Thomas Hoonhout. Hij verzorgde ook de montage. Alle geluiden die je hoorde zijn in en om het kasteel opgenomen.

Je luisterde naar een aflevering uit de reeks Kasteel & Collectie. We maken ook een reeks over Podium, een reeks over Water en een reeks over de kasteeltuinen. Alle afleveringen zijn vanaf najaar 2021 te beluisteren via je favoriete podcastapp.

Wil je meer weten over het kasteel of de collectie ga dan naar muiderslot.nl. Daar vind je ook de agenda vol wisselende activiteiten die het Muiderslot organiseert.

Leuk dat je luisterde en tot de volgende keer!